

РЕШЕНИЕ

№ 258

гр. София, 18.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-1, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Румяна Спасова

при участието на секретаря Славка Кр. Димитрова
като разгледа докладваното от Румяна Спасова Търговско дело №
20211100900837 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявени са обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 367 ТЗ вр. чл. 19 и сл. ЗАП и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Ищецът твърди, че между страните е подписан договор за извършване на обществен превоз № СОА16-ДГ56-1196/02.12.2016 г., по силата на който „МТК Г.“ ООД извършва обществен превоз по основни градски автобусни линии с №№ 12, 18, 20, 21/22, 23, 24/24А, 25, 26, 28, 29, 31, 81, 86, 117, 118 и 119 от общинската транспортна схема на С.о. срещу заплащане на възнаграждение от ответника. Договорът е сключен за срок от 8 години. Посочва, че съгласно чл. 5, ал. 1 от договора С.о. се е задължила да заплаща за извършения превоз възнаграждение в размер на 3 лева на километър без ДДС. Възнаграждението се заплаща ежемесечно на две вноски, както следва: 30% авансово до 15 число на текущия месец и останалата част – до 14 число на следващия месец въз основа на действително извършения пробег – чл. 5, ал. 2 от договора. Твърди, че страните са уговорили и клауза за промяна на цената на извършения превоз в зависимост от промяната в цената на гориво-смазочните материали след датата на подписване на договора. Посочва, че съгласно данните на НСИ цените на природния газ за първото шестмесечие на 2018 г. са нараснали спрямо второто шестмесечие за 2016 г. с повече от 20% и поради това е налице основание за активиране на клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора като възнаграждението следва да бъде увеличено с предвидените в тази клауза на договора 2,5%. Твърди, че поканил писмено ответника да започнат преговори за промяна на цената на извършения превоз, но въпреки отправените мотивирани предложения за преговори, такива не били проведени. Посочва, че съгласно чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора възнаграждението се е променило за километър пробег на 3,69 лева с ДДС. Твърди, че е фактурирал на ответника аванс за превоза през месец април 2018 г. в размер на 520 116,80 лева /с ДДС/ и окончателно изравняване, съгласно клаузата на чл. 5, ал. 2 от договора – в размер на 1 213 198,55 лева с ДДС. Това възнаграждение е

изчислено по базовата цена на договора от 3 лева на километър без ДДС и е фактурирано за осъществения през месец април 2018 г. общ пробег от 494 596.352 км. Посочва, че при прилагане на клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора, ответникът му дължи възнаграждение от 3,075 лева на километър без ДДС или 3,69 лева с ДДС, а не както му е заплатено по 3 лева без ДДС, т.е. по 3,60 лева с ДДС. Тази разлика от 0,09 лева на километър с ДДС, когато се умножи с изминатите километри /494 596,352 км/ прави неизплатено възнаграждение от 44 513,67 лева с ДДС. Предвид изложеното счита, че ответникът му дължи това допълнително възнаграждение в размер на 44 513,67 лева с ДДС, както и заплащане на мораторна лихва върху тази сума, тъй като съгласно чл. 5, ал. 2 от договора цялото възнаграждение за всеки отделен месец е дължимо до 14 число на следващия месец. Предвид изложеното иска да се постанови решение, с което да се осъди ответникът да му заплати сумата 44 513,67 лева с ДДС, дължима на основание чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора за извършване на обществен превоз № СОА16-ДГ56-1196/02.12.2016 г. за извършения превоз през месец април 2018 г., т.е. представляващо допълнително възнаграждение в размер на 2,5% върху вече заплатеното от ответника възнаграждение за месец април 2018 г., ведно със законната лихва от датата на завеждане на иска до окончателното плащане, както и сумата 13 551,94 лева, представляваща мораторна лихва за забава върху главницата за периода от 15.05.2018 г. до 14.05.2021 г. включително. Претендира разноски.

В срока по чл. 367 ГПК ответникът С.о. оспорва исквете по основание и размер. Не оспорва сключването на процесния договор. Твърди, че срокът на договора се брои от датата на въвеждане в експлоатация на първата линия /чл. 3, ал. 1/, която е 26.07.2017 г., съгласно протокол № 1/25.07.2017 г. на приемателната комисия по договора. Договорът влиза в сила от датата на представяне от оператора /изпълнителя/ на общината на оригинал на влязло в сила определение на АССГ за прекратяване на адм.д. № 11168/2012 г. /чл. 3, ал. 2/. Срокът, в който изпълнителят въвежда всички линии в експлоатация, се брои от датата на влизане в сила на договора /чл. 3, ал. 3/. Срокът за мониторинг на цената на ГСМ се брои от датата на подписване на договора /чл. 5, ал. 4, т. 2/, която е 02.12.2016 г. Във връзка с изложеното счита, че страните са допуснали техническа грешка в чл. 5, ал. 4, т. 2, като са определили за начална дата, от която се следи за промяна на цената на ГСМ, датата на подписване на договора. Поддържа, че страните не придават значение на т.нар. „дата на подписване на договора“, която дата не е датата на действителното подписване, тъй като страните не са положили едновременно подписите, а е датата на завеждане на договора в деловодната система на С.о.. Посочва, че при анализ на договора в неговата съвкупност става ясно, че страните са придали най-голямо значение на датата на влизане в сила на договора съгласно чл. 3, ал. 2, тъй като същата е предвидена като начална дата, от която се брои срокът за въвеждане в експлоатация на автобусните линии, нарушението на който от своя страна, е основание за разваляне на договора /чл. 3, ал. 3 и чл. 4/. Счита, че определената в чл. 3, ал. 2 дата на влизане в сила на договора е релевантният отправен момент, от който се броят различните срокове по договора, поради което в чл. 5, ал. 4, т. 2 страните, записвайки „от датата на подписване на договора“, всъщност са желали да се разбира „от датата на влизане в сила на договора“. Ето защо поддържа, че исквата претенция е изцяло неоснователна и следва да бъде отхвърлена, тъй като за базов период е взет м. декември 2016 г., а не датата на влизане в сила на договора. При липса на доказателства относно датата на влизане в сила, исквата претенция следва да се отхвърли, тъй като е без валидно правно основание. Твърди, че в договора са предвидени способности за промяна на предварително определената в чл. 5, ал. 1 от договора цена, като обаче са определени ясни условия и обстоятелства, при настъпването и доказването на които е възможно да се случи това. Посочва, че необходимо условие за влизане в действие на хипотезата на чл. 5, ал. 4, т. 2 е наличието на проведени преговори относно това с колко да се промени определената по договора цена и непостигнато съгласие. Твърди, че претенцията на ищеца се отнася за период, за който дори същият не е отправил искане за провеждане на преговори, поради което само на това

основание искът е неоснователен и следва да бъде отхвърлен. Счита също така, че клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора е нищожна и като такава не може да бъде част от търговска сделка и няма основание да бъде заменена с повелителни норми на закона, както и не съответства на търговския обичай. Твърди, че подписването на писмено споразумение между страните е абсолютна предпоставка за настъпването на последиците на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора. Посочва, че ищецът не е изчерпал в пълен обем предоставените му по силата на процесния договор права и възможности, посредством които навреме да заяви и докаже основателността на своите финансови претенции за увеличаване на определената в чл. 5, ал. 1 от договора цена на километър маршрутен пробег, както и причините и обстоятелствата, налагащи и/или водещи до това увеличение. Вместо това изпълнителят абсолютно самостоятелно и в нарушение на предвиденото в чл. 5, ал. 4 от договора е приел, че са налице предпоставките по чл. 5, ал. 4, т. 2, поради което е решил, че има право да приложи автоматично увеличение с 2,5% на базовата цена и да претендира допълнително възнаграждение. Посочва, че подписването на писмено споразумение между страните е абсолютна предпоставка за настъпването на последиците по чл. 5, ал. 4, т. 2 от процесния договор и на още едно основание, а именно чл. 38 от договора, който предвижда, че изменение на договора е възможно само въз основа на писмени споразумения между страните, които са негова неразделна част. Поддържа, че автоматичното увеличение с 2,5% на базовата цена за извършването на транспортната задача е категорично в противоречие с волята на възложителя при сключването на договора за обществения превоз на пътници. Прави искане да се приемат за ненуждаещи се от доказване факти, свързани с тълкуване на разпоредбите на чл. 5, ал. 1 и ал. 4 от договора. В случай, че съдът приеме, че са налице изискуемите по договора предпоставки за промяна в цената по чл. 5 ал. 1 от договора, иска да се вземе под внимание, че дейността по изпълнение на договора е започнала на 26.07.2017 г.; че няма логика да се сключи договора при условията на най-ниска цена и непосредствено след като е започнало изпълнението на транспортната задача по договора, цената по него да започне да се увеличава; лишено от всякаква правна и житейска логика, а и противоречащо на добрите нрави е да се иска промяна на цената, като искането за извършване на тази промяна се основава и включва период, в който изпълнението все още не е започнало, т.е. преди 26.07.2017 г. В случай, че съдът приеме за обосновано базовият период да бъде от датата на завеждане на договора в деловодната система на СО – м. 12.2016 г., то следва да бъде направена преценка дали са осъществени хипотезите на чл. 5, ал. 4, т. 2 така, както е предвидено в процесния договор и в случай, че са осъществени, да се определи реалният и справедлив размер, респ. процент, с който следва да се повиши определената по договора базова цена, като се ползват официални данни за изменението на цените на природния газ, предоставени от НСИ така, както е по договор. Изцяло оспорва и възразява срещу искането за заплащане на законна лихва върху претнедираната главница с ДДС. Счита, че е незаконно да се начислява лихва за забава върху данък добавена стойност, поради императивните разпоредби на ЗДДС и на Правилника за прилагането му. Сумата, върху която евентуално би се начислявало обезщетение за забава е в размер на разликата между уговорената в договора цена и индексиранията цена без ДДС. Оспорва искането за заплащане на мораторна лихва, като твърди, че не е изпадал в забава за претендираното вземане, тъй като за същото не е отправена покана. Предвид изложеното иска да се отхвърлят исковете като неоснователни и недоказани. Претендира разноски.

В срока по чл. 372 ГПК с допълнителна искова молба ищецът излага съображения по доводите на ответника, като счита, че възразенията на С.о. не представят цялата фактическа обстановка по случая и в този смисъл са подвеждащи. Посочва, че конкурсът е проведен 8 години преди подписване на договора – през 2008 г., а договорът е подписан през месец декември 2016 г. Счита за напълно несъстоятелно твърдението на ответника, че имало допусната техническа грешка при обвързването на индексацията на цената на превоза по реда на чл. 5, ал. 4, т. 2 с датата на подписване на договора. Оспорва твърдението на

ответника, че един невлязъл в сила договор не може да поражда задължения за страните. Възражава клаузите на договора да се тълкуват по начин, различен от точния им смисъл. Оспорва тълкуването на разпоредбата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора, както е направено от ответника, относно необходимостта от воденото на преговори между страните, като счита, че в договора липсва задължение за инициране на преговорите. Счита, че е ясен смисълът на изречение трето от чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора – при липса на резултат от преговорите възнаграждението се променя с изначално заложен още при подписване на договора процент, а именно с 2,5% за всяко изменение на цените на ГСМ с 20% спрямо цената при подписване на договора. Т.е. страните, в момента на подписване на договора, са постигнали съгласие, че при липса на някакви извънредни причини, изменението на цената на ГСМ с 20% спрямо цените при подписване на договора, ще се отрази в промяна на възнаграждението точно с 2,5%, тъй като това е справедливият процент, който отразява най-точно влиянието на този компонент върху възнаграждението на превозвача, така че превозвачът да може да покрива разходите по превоза и да получава нормална и справедлива печалба. Твърди, че волята, изрично обективизирана в чл. 5, ал. 4 е, когато настъпят основания за актуализация, всяка от страните да има право да отправи покана за провеждане на преговори. Но, ако не се постигне съгласие, то възнаграждението на изпълнителя по договора се актуализира с изрично договорения още при подписване на договора процент и то автоматично, без да е необходимо настъпването на каквото и да е друго условие. Оспорва възражението на ответника, че не можело да настъпи автоматично увеличение на възнаграждението с посочените в чл. 5, ал. 4, т. 2 на договора 2,5%, тъй като трябвало да се извърши преценка относно размера, с който следвало да се увеличи възнаграждението, така че да имало справедливост. Оспорва възраженията на ответника относно гаранцията за добро изпълнение и неиздаването на фактура за допълнителното възнаграждение. Иска да се отхвърли възражението, че клаузата на чл. 5, ал. 4 от договора е нищожна. Оспорва възражението на ответника, че не следва да се присъжда сумата на ДДС върху исковата претенция, тъй като се касаело до иск за обезщетение. Посочва, че предявеният иск не е за обезщетение, а за реално изпълнение на договорно задължение за заплащане на възнаграждението на превозвача, но в неговия пълен размер, включително и с индексацията на същото по чл. 5, ал. 4 от договора. Заявява, че поддържа първоначалната искова молба, а така също и направените с допълнителната искова молба възражения, искания и уточнения.

В срока по чл. 373 ГПК с допълнителен отговор на допълнителната искова молба ответникът потвърждава направеното оспорване на предявените искове по основание и размер. Оспорва твърдението на ищеца, че отправянето на покана за преговори е само право, възможност, предоставена от договора на всяка от страните, но не и нейно задължение. Поддържа, че подписването на писмено споразумение между страните е абсолютна предпоставка за настъпването на последиците по чл. 5, ал. 4, т. 2 от процесния договор. Оспорва като несъстоятелни съображенията на ищеца, че е налице автоматична компенсация при увеличение на цените на ГСМ с 20%, без да се извършва анализ на цените. Поддържа възраженията си относно допълнителното внасяне на гаранция по договора и за нищожност на клаузата. Твърди, че ищецът вече веднъж е компенсирал за увеличената цена на горивата чрез инфлационната клауза, поради което е напълно недопустимо да бъде компенсирал още веднъж на привидно различно основание, каквото е записано в т. 2 – повишаване цените на ГСМ с определен процент.

По искане на ищеца в първото проведено съдебно заседание е допуснато уточнение, че изминатите километри за процесния период са 481 476.485 км, а не както е посочено в исковата молба 494 596.352 км. С протоколно определение от 21.02.2022 г. е допуснато на основание чл. 214, ал. 1 ГПК изменение в размерите на исковете, като същите се считат предявени за главница в размер на 43 332,88 лева и за мораторна лихва в размер на 13 192,45 лева.

Съдът като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

По делото е отделено като безспорно и ненуждаещо се от доказване обстоятелството, че на 02.12.2016 г. между С.о. като възложител и „МТК Г.“ ООД като изпълнител е сключен договор № СОА16-ДГ56-1196/02.12.2016 г. за възлагане на обществен превоз на пътници по основни градски автобусни линии с №№ 12, 18, 20, 21/22, 23, 24/24А, 25, 26, 28, 29, 31, 81, 86, 117, 118 и 119 от общинската транспортна схема със срок на действие 8 години, считано от датата на въвеждане в експлоатация на първата линия.

В чл. 3, ал. 2 е предвидено, че договорът влиза в сила от датата на представяне от Оператора на Общината на оригинал на влязло в сила определение на Административен съд – София за прекратяване на производството по адм.д. № 11168 от 2012 г. по описа на 38-ми състав, постановено въз основа на изрично заявен отказ на ищеца „МТК Г.“ ООД от предявените искове.

Съгласно чл. 5, ал. 1 от договора, възложителят заплаща на изпълнителя за извършения обществен превоз цена в размер на 3,00 /три/ лева на километър, без ДДС, на база действително изминатите километри маршрутен пробег по разписание, съгласно Приложение А, въз основа на отчетите за изпълнение във форма, съгласно Приложение Д „Методика за отчитане и окачествяване на транспортната задача“, представляващо неразделна част от настоящия договор.

Възложителят заплаща на изпълнителя за текущия месец авансово суми в размер на 30% от дължимите за определения пробег за 15-то число на текущия месец, а останалата част от дължимото възнаграждение – до 14-то число на следващия месец. За тези суми изпълнителят издава фактури, в рамките на разчетената в договора сума за текущия месец – чл. 5, ал. 2.

В чл. 5, ал. 4 са уговорени хипотезите, при които цената на километър маршрутен пробег, която е определена при сключване на договора, се променя.

Съгласно чл. 5, ал. 4, т. 2, на която разпоредба ищецът се позовава, цената на километър маршрутен пробег, която е определена при сключване на договора, се променя, когато се промени цената на ГСМ с повече от 20% съгласно данните на Националния статистически институт спрямо цената към датата на подписване на договора. При настъпване на това условие страните по договора се задължават да проведат добросъвестно преговори за уточняване на промяна във възнаграждението на километър маршрутен пробег със стойност до 5% спрямо стойността по чл. 5, ал. 1. При непостигане на съгласие при преговорите, страните по договора се споразумяват, че възнаграждението на километър маршрутен пробег се променя с 2,5%.

С чл. 5, ал. 4, т. 3 страните са предвидили, че при настъпване на което и да е от условията, описани в предходните две точки всяка от страните има право да направи на другата страна мотивирано писмено предложение за преговори. Преговорите следва да започна в срок до 7 дни от датата на получаване на мотивираното писмено предложение. Преговорите следва да завършат в срок от 30 дни от датата, на която са започнали. При непостигане на съгласие в преговорите, обективизирано в писмено споразумение, настъпват последиците, посочени в т. 1 и т. 2.

В чл. 38 е предвидено, че договорът може да бъде изменян и допълван с писмени споразумения между страните, които са негова неразделна част.

Установява се, че при ответника е постъпило на 28.09.2017 г. предложение от „МТК Г.“ ООД относно провеждане на преговори по реда на чл. 5, ал. 4, т. 2 и т. 3 от договора от 02.12.2016 г. Ищецът се е позовавал на по-висока действаща цена на природния газ, отколкото тази, действала към датата на подписване на договора и предложил провеждане

на преговори за повишение на цената на общественя превоз, който осъществява.

Видно е, че е отправено второ предложение от „МТК Г.“ ООД до ответника, което е във връзка с получен отговор от С.о. от 17.10.2017 г., че ищецът следва да представи справка от НСИ, в която да е записано, че наистина има промяна в цената на природния газ с повече от 20%, за да започнат преговорите. С предложението е поискано актуализиране на цената на превоза с 5% в съответствие с клаузите на подписания договор.

От представеното към исковата молба писмо от 02.04.2021 г. от Националния статистически институт се установява, че отдел „Сметки в околната среда и енергетиката“ на Националния статистически институт /НСИ/ не провежда специфични изследвания за цената на природния газ за транспорт и не разполага с такава информация. НСИ осигурява наблюдения на цените на природния газ в изпълнение на Регламент /ЕС/ на цените на природния газ и електроенергията. Съгласно този Регламент, два пъти годишно се отчитат цени на природен газ до крайни небитови и битови клиенти, съответно за периодите януари-юни и юли-декември на отчетната година.

По делото са представени справки от НСИ за цени на природен газ за крайни небитови клиенти за периода януари – юни 2018 г.

Не се спори между страните, а същото се доказва и от приетите писмени доказателства – фактури и изслушаната по делото съдебно-счетоводна експертиза, че общият маршрутен пробег в километри по всички линии, които ищецът е осъществил през месец април 2018 г. е 481 476.485 км. Размерът на платеното възнаграждение на ищеца – авансово и окончателно за месец април 2018 г., като се приспадат наложените санкции, възлиза на 1 443 178,25 лева без ДДС.

Спорът между страните е за това дали са настъпили условията за промяна на цената на километър маршрутен пробег в хипотезата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора, което да даде право на ищеца да претендира разликата между изплатения и по-висок размер на възнаграждението за извършения през месец април 2018 г. превоз.

Ответникът възразява относно релевантния момент, от който трябва да намери приложение правилото на чл. 5, ал. 4, т. 2; прави възражение, че цитираната клауза е нищожна; счита, че необходимо условие за влизане в действие на хипотезата на чл. 5, ал. 4, т. 2 е наличието на проведени преговори относно това с колко да се промени определената цена по договора и непостигнато съгласие между страните; възразява, че подписването на писмено споразумение между страните е абсолютна предпоставка за настъпване на последиците по чл. 5, ал. 4, т. 2 във връзка с чл. 38 от договора, който гласи, че изменение на договора е възможно само въз основа на писмени споразумения между страните.

В действителност уговорките относно сроковете в договора са от различни моменти, като срокът на договора, съгласно чл. 3, ал. 1, се брои от датата на въвеждане в експлоатация на първата линия, което е станало на 26.07.2017 г. Предвидено е, че договорът влиза в сила при настъпване на условието на чл. 3, ал. 2, като видно от приетите доказателства това е станало на 25.10.2016 г., когато е влязло в сила определението по адм.д. № 11168/2012 г. на Административен съд София-град за прекратяване на делото на основание чл. 233 ГПК. Уговорено е, че датата, към която се преценява наличието на основание за промяна на цената на километър маршрутен пробег по чл. 5, ал. 4, т. 2 е датата на подписване на договора, която дата е 02.12.2016 г.

Съдът намира, че възражението на ответника, че страните са допуснали техническа грешка в чл. 5, ал. 4, т. 2, като са определили начална дата, от която се следи промяната на цената на ГСМ, въпреки че не придават значение на т.нар. „дата на подписване на

договора“, а са придали най-голямо значение на датата на влизане в сила на договора, не намира опора нито в съдържанието на договора, нито при тълкуване на неговата цел. Включените и цитирани по-горе клаузи са ясни и недвусмислени и не се нуждаят от нарочно тълкуване. Точният смисъл на разпоредбата на чл. 5, ал. 4, т. 2 е, че наличието на основание за промяна в цената на километър маршрутен пробег се съобразява спрямо цената към датата на подписване на договора. Обвързване на промяната на цената с датата на сключване на договора, а не с влизането му в сила, е и правно и житейски обосновано, тъй като именно към тази дата страните са наясно с цената, при която се съгласяват да сключат договора и по-какъв начин повишаването на определени суровини може да се отрази на изпълнението на транспортната услуга от страна на изпълнителя.

Изрично в договора е посочено, че същият е сключен на основание разпоредбите на Регламент /ЕО/ № 1370/2007 г., чл. 19 от Закона за автомобилните превози и чл. 26, ал. 2 от Наредбата № 2 от 15.03.2002 г. за условията и реда за утвърждаване на транспортни схеми и за осъществяване на обществени превози на пътници с автобуси. Предвиденият механизъм за компенсиране на разходите на превозвача на обществения транспорт е съобразен с чл. 4 от цитирания регламент и с наредбата, като страните са предвидили обективен критерий за промяна на възнаграждението – увеличаване цената на основните суровини за изпълнение на договора, каквито са гориво-смазочните материали.

Предвид изложеното следва да се приеме, че страните са постигнали съгласие, че датата, към която се преценява дали е налице промяна в хипотезата на чл. 5, ал. 4, т. 2 е датата на подписване на договора – 02.12.2016 г., а не към друг момент, както твърди ответника. Включването на цитираната клауза и необходимостта от преценка именно към датата на подписване на договора, към която страните са били наясно с икономическите условия, при които сключват договора, цели възнаграждението на превозвача, при доказано изпълнение на договора и повишаване на цените, да не бъде обезценено и държи сметка на запазване на еквивалентността на престациите.

Съдът намира за неоснователно възражението на С.о., че клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора е нищожна тъй като страните не са посочили точен критерий, с който да обосноват промяна на цената по договора или по-точно са посочили несъществуващ критерий – „...съгласно данните на НСИ..“, каквито данни всъщност няма. С допълнителния отговор на допълнителната искова молба ищецът конкретизира, че клаузата е нищожна поради липса на предмет или поради противоречие с императивни правила на закона.

Съгласно чл. 26, ал. 2, пр. 1 ЗЗД нищожни са договорите, които имат невъзможен предмет. Под предмет се разбира обектът на правоотношението – вещ, нематериално благо, действие или бездействие и пр., а невъзможността трябва да е налице към момента на сключване на сделката и може да се дължи на обективни или субективни причини, да бъде фактическа или правна. Позоваването на ответника, че НСИ не предоставя статистически данни за цената на природния газ за транспорт, дори и да е вярно, не води до липса на предмет по смисъла на чл. 26, ал. 2, пр. 1 ЗЗД. Обектът на правоотношението – действието по изпълнение на услугата от едната страна и дължимото възнаграждение от другата страна е възможен, като изменението в цената, обвързано със статистически данни е правно обосновано и възможно. Ето защо не се доказва оспорената клауза да има невъзможен предмет и поради това да е нищожна.

Противоречието със закона представлява несъобразяване с предписанията на императивни правни норми. В разглеждания случай ответникът не конкретизира правната норма, която според него е нарушена. От друга страна в законодателството липсва забрана промяната в договора да се обвързва с преценката на статистически данни.

Предвид изложеното следва да се приеме, че клаузата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора е действителна и валидно обвързва страните.

Съдът намира за неоснователни възраженията на ответника, че необходимо условие за влизане в действие на хипотезата на чл. 5, ал. 4, т. 2 е наличието на проведени преговори относно това с колко да се промени определената по договора цена и непостигнато съгласие, както и че абсолютна предпоставка за настъпването на последиците по чл. 5, ал. 4, т. 2 от процесния договор е писмено изменение на договора по смисъла на чл. 38, който предвижда, че изменение на договора е възможно само въз основа на писмени споразумения между страните, които са негова неразделна част.

Съгласно чл. 20 ЗЗД при тълкуване на договорите трябва да се търси действителната обща воля на страните, като отделни уговорки следва да се тълкуват в тяхната връзка помежду им, съобразно смисъла, който произтича от целия договор, с оглед целта на договора, обичаите в практиката и добросъвестността. При тълкуване съдържанието на договора съдът приема, че изискването на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора да се проведат фактически преговори между страните е поставено като условие при промяна във възнаграждението на километър маршрутен пробег със стойност до 5% спрямо стойността по чл. 5, ал. 1. При смисловото тълкуване на последното изречение на чл. 5, ал. 4, т. 2, може да се направи извод, че страните са се съгласили отнапред възнаграждението на километър маршрутен пробег да се промени с 2,5%, ако не постигнат съгласие. Следователно липсата на воля на страните за промяна на възнаграждението при увеличена цената на ГСМ с 20%, има за последица възнаграждението да се увеличи автоматично с 2,5%.

В разглеждания случай безспорно се доказва, че ищецът е отправил на 28.09.2017 г. предложение до ответника за провеждане на преговори за уточняване на възнаграждението, поради увеличение на цената на ГСМ с повече от 20%. Не се спори между страните, че липсва постигнато съгласие, тъй като преговори в предвидените в чл. 5, ал. 4, т. 3 срокове не са проведени. Ето защо и ако се установи, че е налице промяна в цената на ГСМ при извършения превоз за процесния месец април 2018 г., то за ищеца ще възникне основание да претендира цената с увеличението от 2,5%, поради липса на съгласие между страните за уточняване на промяна до 5%.

Наличие на писмено споразумение между страните по смисъла на чл. 38 изисква постигнато съгласие между страните, каквото в случая не е налице. От съдържанието на чл. 5, ал. 4, т. 2 е видно, че страните са се споразумели отнапред, че при непостигане на съгласие на преговорите възнаграждението на километър маршрутен пробег се променя с 2,5%, поради което в случая писмено споразумение не е необходимо условие, за да настъпи предвидената промяна.

Съдът приема за установено, че ищецът е инициирал преговори, които в сроковете по чл. 5, ал. 4, т. 3 не са осъществени, страните не са постигнали съгласие за увеличение на възнаграждението до 5%, поради което изпълнителят има право да претендира възнаграждение увеличено с 2,5%, ако се установи, че цената на ГСМ на километър маршрутен пробег, се е променила с повече от 20%, съгласно данните на Националния статистически институт спрямо цената към датата на подписване на договора.

От приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза, която съдът кредитира като обективно и компетентно изготвена, се установява, че средният процент на увеличение на цената на природния газ за крайни небитови потребители за първото шестмесечие на 2018 г. спрямо данните на второто шестмесечие на 2016 г., без всякакви данъци, такси и ДДС е в размер на 35,49%. Средният процент на увеличение на цената на природния газ за крайни небитови потребители за първото шестмесечие на 2018 г. спрямо данните на второто шестмесечие на 2016 г. без ДДС и други възстановими данъци и такси е в размер на 34,05%. Средният процент на увеличение на цената на природния газ за крайни небитови потребители за първото шестмесечие на 2018 г. спрямо данните на второто шестмесечие на 2016 г. с всички включени данъци е в размер на 34,06%.

От приетото заключение се установява също така, че стойността на транспортната услуга за месец април 2018 г. от „МТК Г.“ ООД, на основание договора от 02.12.2016 г. със С.о. като възложител и ищеца като изпълнител, фактурирана при договорена цена в чл. 5, ал. 1 възлиза на 1 444 429,46 лева. Индексираното възнаграждение на километър пробег за месец април 2018 г. с 2,5% на основание чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора възлиза на 3,075 лева без ДДС или 3,69 лева с ДДС. Размерът на възнаграждението за м. април 2018 г. по изчислената увеличена цена на пробег е в размер на 43 332,88 лева с ДДС.

За да отговори на задачите, поставени от ответника, вещото лице е съобщило цената, по която ищецът е закупувал природен газ за периода м. юли 2017 г. – м. юни 2018 г., с разбивки по месеци и количества, както и данните предоставени от НСИ за цени на природен газ. Въз основа на годишното потребление на природен газ ищецът попада в група крайни небитови клиенти – Група ИЗ – годишно потребление минимум 10 000 – максимум 100 000 ГДж. Извършените изчисления от вещото лице на процента на увеличение на цената на природния газ за крайни небитови потребители от група ИЗ за първото шестмесечие на 2018 г. /м. април/ спрямо данните за второто шестмесечие на 2016 г. /м. декември/ по данни на НСИ, без или с данъци, са с процент над 30%.

С оглед извършените изчисления от вещото лице и наличните доказателства по делото, настоящият съдебен състав намира за неоснователни доводите на ответника, че липсват доказателства за увеличаването на цената за конкретния месец април 2018 г.

С чл. 5, ал. 4, т. 2 страните са се съгласили промяната в цената на ГСП да се съобразява по данни от Националния статистически институт. В разглеждания случай такива данни за увеличение на цените за отчетните шестмесечия: юли-декември 2016 г.; януари-юни 2017 г.; юли-декември 2017 г. и януари-юни 2018 г. са изследвани от вещото лице, като с писмото НСИ е уведомило съда, че в изпълнение на Регламент /ЕС/ 2016/1952 на Европейския парламент и на Съвета от 26.10.2016 г. относно европейската статистика на цените на природния газ и електроенергията, два пъти годишно се отчитат цени на природен газ до крайни небитови и битови клиенти. Доказа се, че използването от ищеца гориво за извършвания обществен превоз по основни градски автобусни линии от общинската транспортна схема на С.о. е природен газ. Според представената справка от НСИ, цените на природния газ за крайните небитови клиенти, за периода януари-юни 2018 г., в който попада и процесният месец април 2018 г., са увеличени спрямо цените в периода юли-декември 2016 г., в който попада месеца на подписване на договора, с повече от 20%, независимо от това към коя група ще бъде причислено дружеството „МТК Г.“ ООД.

С оглед изложеното, съдът намира за доказани по делото предпоставките за прилагане на хипотезата на чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора за изменение цената на възнаграждението на километър маршрутен пробег с 2,5%, като неизплатеното възнаграждение за месец април 2018 г. възлиза на 43 332,88 лева с ДДС. Това прави предявеният иск за главница основателен за пълния предявен размер. Основателно е и искането за присъждане на законна лихва върху сумата от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане.

Възнаграждението е следвало да бъде заплатено до 14-то число на следващия месец, съгласно чл. 5, ал. 2 от договора, поради което считано от 15.05.2018 г. С.о. е в забава плащането по отношение на дължимото възнаграждение за месец април 2018 г. При съобразяване приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза, съдът намира искът по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за основателен за пълния предявен размер от 13 192,45 лева за периода от 15.05.2018 г. до датата на завеждане на иска 14.05.2021 г. Неоснователен е доводът на ответника, че не се начислява лихва за забава върху ДДС. В случая присъдената главница е за възнаграждение по чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора с дължим ДДС, което възложителят не е заплатил, което поражда задължение за лихва за забава върху цялото възнаграждение.

С оглед изхода на спора право на разноски има ищецът. От ищеца са извършени

разноски, за които са представени доказателства, в общ размер на 4 897,62 лева, от които 2 322,62 лева за държавна такса, 350 лева за депозит за вещо лице и 2 225 лева за адвокатско възнаграждение. Ответникът прави искане да се съобрази хонорара с минимално установения по наредбата. При съобразяване размерите на исковете след тяхното намаление и дължимият хонорар по Наредбата от 9 юли 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, който възлиза на 2 225,76 лева, настоящият съдебен състав счита, че не е налице основание за намаляване на възнаграждението претендирано от ищеца.

Така мотивиран Софийски градски съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА на основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 367 ТЗ С.о., с адрес: гр. София, ул. ****, да заплати на „МТК Г.“ ООД, с ЕИК: ****, с адрес: гр. София, бул. „****“, сума в размер на **43 332,88 лева с ДДС /четиридесет и три хиляди триста тридесет и два лева и осемдесет и осем стотинки/**, представляващо допълнително възнаграждение в размер на 2,5% върху вече заплатеното от ответника за месец април 2018 г., дължимо на основание чл. 5, ал. 4, т. 2 от договора за извършване на обществен превоз № СОА16-ДГ56-1196/02.12.2016 г., ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на исковата молба 14.05.2021 г. до окончателното изплащане, както и на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сума в размер на **13 192,45 лева /тринадесет хиляди сто деветдесет и два лева и четиридесет и пет стотинки/**, представляваща мораторна лихва за забава в плащането на сумата за главница за периода от 15.05.2018 г. до 14.05.2021 г.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, С.о., с адрес: гр. София, ул. ****, да заплати на „МТК Г.“ ООД, с ЕИК: ****, с адрес: гр. София, бул. „****“, сума в размер на **4 897,62 лева /четири хиляди осемстотин деветдесет и седем лева и шестдесет и две стотинки/**, представляваща направени разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____